

Nazwa zajęć:	Pedagogika zdrowia – wybrane konteksty teoretyczne i praktyczne
Nazwa zajęć w j. angielskim:	Health Pedagogy – Selected Theoretical and Practical Contexts
Zajęcia dla dyscypliny:	Pedagogika

Semestr:	5	Status zajęć:	fakultatywny	Język wykładowy:	polski
Rok akademicki:	2027/28	Numer katalogowy:	209/2025/26		

Koordynator zajęć:	Aleksandra Berkowska
Prowadzący zajęcia:	Aleksandra Berkowska
Jednostka realizująca:	Instytut Nauk Socjologicznych i Pedagogiki, Katedra Pedagogiki
Jednostka zlecająca:	Szkoła Doktorska SGGW

Założenia, cele i opis zajęć:	<p>Założenia i cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zapoznanie z terminologią i zagadnieniami związanymi z pedagogiką zdrowia jako subdyscypliną Pedagogiki, w tym z jej przedmiotem badań i związkami z innymi dyscyplinami i naukami. Przybliżenie zarysu historycznego pedagogiki zdrowia W Polsce. Uświadomienie wielowymiarowości, złożoności i interdyscyplinarności zdrowia i choroby oraz znaczenia dla jednostki, ale też dla społeczeństwa, działań podejmowanych w zakresie edukacji zdrowotnej. Ukazanie różnic w dwóch modelach zdrowia - modelu biomedycznym oraz aktualnie preferowanym w naukach społecznych, modelu biopsychosocjalnym, korespondującym z holistycznym postrzeganiem człowieka. Uwrażliwienie na potrzeby uczniów (szczególnie uczniów z problemami zdrowotnymi) związane z dbaniem o bezpieczne, przyjazne zdrowotnie środowisko szkolne. Ukazanie międzynarodowego kontekstu organizacji szkół promujących zdrowie. <p>Treści programowe:</p> <p>Pedagogika zdrowia jako subdyscyplina pedagogiki – podstawowa terminologia; rys historyczny, interdyscyplinarność, przedmiot badań. Miejsce pedagogiki zdrowia w codziennej pracy z uczniem. Pedagogika zdrowia jako teoretyczna podstawa edukacji zdrowotnej.</p> <p>Zdrowie postrzegane jako wartość, zasób dla jednostki i całego społeczeństwa. Wieloaspektowość i trudności w definiowaniu zdrowia i choroby. Modele i podejścia do zdrowia i choroby – model biomedyczny vs biopsychosocjalny. Holistyczne podejście do zdrowia i choroby jako odzwierciedlenie funkcjonowania człowieka w aspekcie biologicznym i psychosocjalnym oraz żyjącego w określonych warunkach kulturowych, geograficznych, ekonomiczno-gospodarczych. Badania pedagogiczne z zakresu pedagogiki zdrowia - podejście kategoriale i niekategoriale w eksplorowaniu zagadnień dotyczących zmagania się z problemami zdrowotnymi. Czynniki warunkujące zdrowie, ze szczególnym podkreśleniem prozdrowotnego stylu życia i wsparcia społecznego. Przybliżenie zasad funkcjonowania w Polsce Szkół promujących zdrowie, które są organizowane w ramach Sieci Szkół dla Zdrowia w Europie (Schools for Health in Europe SHE).</p> <p>Rola pedagoga jako osoby mogącej mieć pozytywny wpływ na zdrowie dzieci i młodzieży w perspektywie krótko i długoterminowej m.in. poprzez: identyfikację i wzmacnianie uogólnionych zasobów odpornościowych uczniów (w kontekście koncepcji Salutogenezy A. Antonovsky'ego), ale też poprzez eliminowanie lub ograniczenie czynników ryzyka dla zdrowia.</p>
-------------------------------	--

Forma dydaktyczna, liczba godzin:	15 godz.,
Metody dydaktyczne:	wykład konwersatoryjny

Efekty uczenia się		
WIEDZA - doktorant po zrealizowaniu zajęć zna i rozumie:	UMIĘTNOŚCI - doktorant po zrealizowaniu zajęć potrafi:	KOMPETENCJE - doktorant po zrealizowaniu zajęć jest gotowy do:
W zakresie umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów w dziedzinie/w dyscyplinie – światowy dorobek, zbierający podstawy teoretyczne oraz ogólne i wybrane szczegółowe zagadnienia	Dokonywać krytycznej oceny wyników badań naukowych i działalności eksperckiej oraz ich wkładu w rozwój wiedzy dziedziny/dyscypliny	Krytycznej oceny dorobku reprezentowanej dziedziny/dyscypliny
Główne tendencje rozwojowe w dziedzinie/w dyscyplinie		Uznawania wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych charakterystycznych dla obszaru badań (dziedziny/dyscypliny) oraz w ujęciu interdyscyplinarnym
		Podtrzymywania etosu środowiska naukowego i prowadzenia niezależnej pracy badawczej
Sposób weryfikacji efektów uczenia się:	Pisemna analiza krytyczna wybranych badań, przedstawionych przez prowadzącego, dotyczących zagadnień zdrowia i choroby dzieci i młodzieży.	
Forma dokumentacji osiąganych efektów uczenia się:	Pisemny zapis analizy krytycznej wykonanej przez studentów.	
Elementy i wagi oceny końcowej:	zaliczenie pisemne - 100%	
Miejsce realizacji zajęć:	Kampus SGGW	
Limit osób w grupie:	10	
Literatura podstawowa i literatura uzupełniająca		

Literatura obowiązkowa:

1. Syrek, E. (2019). Teoretyczne podstawy współczesnej pedagogiki zdrowia jako subdyscypliny pedagogiki. *Pedagogika Społeczna*, 2 (72), 9-24.
2. Gawel, A. (2021). Koncepcje i obszary badań pedagogiki zdrowia. *Studia z teorii wychowania*, TOM XII: 2021 nr 1(34), s.176-182.
3. Gawel, A. (2017). Refleksje wokół tożsamości naukowej pedagogiki zdrowia. W: (red.) Zawadzka, B., Łączka, T. (2017). *Pedagogika zdrowia w teorii i praktyce* (15 - 28). Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego.
4. Zawadzka, B. (2017). *Pedagogika zdrowia (ujęcie historyczne)*. W: (red.) Zawadzka, B., Łączka, T. (2017). *Pedagogika zdrowia w teorii i praktyce* (83 - 90). Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego.
5. Antonovsky, A. (1996). The Salutogenic Model as a Theory to Guide Health Promotion. *Health Promotion International* 11 (1), 11–18. <https://doi.org/10.1093/heapro/11.1.11>
6. Pulimeno, M., Piscitelli, P., Colazzo, S., Colao, A., & Miani, A. (2020). School as Ideal Setting to Promote Health and Wellbeing Among Young People. *Health promotion perspectives*, 10(4), 316–324. <https://doi.org/10.34172/hpp.2020.50>
7. Woynarowska-Soldan, M. (2015). Szkoła promująca zdrowie w Europie w świetle dokumentów czterech europejskich konferencji. *Kwartalnik Pedagogiczny*, 60(1 (235)), 97-112.

Literatura uzupełniająca:

1. Demel, M. (1980). *Pedagogika zdrowia*. Warszawa: WSiP,
2. Małkowska-Szcutnik, A., Mazur, J. (2011). Funkcjonowanie w szkole uczniów z chorobą przewlekłą. *Problemy Higieny i Epidemiologii* 92(2), 232–240.
3. Mazur, J., Małkowska-Szcutnik, A. (2010). Choroby przewlekłe a postrzeganie wymagań szkolnych przez uczniów 11-15-letnich w Polsce. *Medycyna Wieku Rozwojowego*, 14(2),160-8.
4. Zadworna-Cieślak, M. (2018). Health as a Source of Happiness and Health-related Behaviour of Young People. *Health Problems of Civilization*, 12(3), 188–195. <https://doi.org/10.5114/hpc.2018.76519>

Uwagi:

Szacunkowa liczba godzin pracy doktoranta niezbędna dla osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się:	15 godz. - praca podczas wykładów; 10 godz. - zapoznanie się z polecanymi na wykładzie artykułami naukowymi
--	---

Odniesienie efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom kwalifikacji 8):		
Symbol efektu:	Efekty uczenia się:	8 poziom PRK
SD1_KW01	W zakresie umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów w dziedzinie/w dyscyplinie – światowy dorobek, zbierający podstawy teoretyczne oraz ogólne i wybrane szczegółowe zagadnienia	P8S_WG
SD1_KW02	Główne tendencje rozwojowe w dziedzinie/w dyscyplinie	P8S_WG
SD1_KU05	Dokonywać krytycznej oceny wyników badań naukowych i działalności eksperckiej oraz ich wkładu w rozwój wiedzy dziedziny/dyscypliny	P8S_UW
SD1_KK01	Krytycznej oceny dorobku reprezentowanej dziedziny/dyscypliny	P8S_KK
SD1_KK03	Uznawania wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych charakterystycznych dla obszaru badań (dziedziny/dyscypliny) oraz w ujęciu interdyscyplinarnym	P8S_KK
SD1_KK08	Podtrzymywania etosu środowiska naukowego i prowadzenia niezależnej pracy badawczej	P8S_KR